

Paulina WŁODAWER

(z domu Justman)

(ur. 14 czerwca 1914 r. w Warszawie, zm. 26 grudnia 2006 r. w Sztokholmie, Szwecja)

Biochemik, profesor Instytutu Biologii Doświadczalnej im. Marcelego Nenckiego PAN w Warszawie i pracownik naukowy Instytutu Karolinska w Sztokholmie.

Życiorys

Urodziła się w 1914 r. w Warszawie. Naukę w szkole średniej w Warszawie ukończyła w 1931 r., po czym rozpoczęła studia biologiczne na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Warszawskiego. Studia te ukończyła ze stopniem magistra w 1939 r. Po wybuchu II Wojny Światowej przedostała się wraz z mężem Arturem na wschodnie tereny Polski okupowane przez armię sowiecką. Stamtąd w 1940 r. została wywieziona w głąb ZSRR, najpierw do syberyjskiego gułagu w Asino, a następnie w okolice Taszkientu, gdzie była zatrudniona jako pielęgniarka i pomoc lekarska. Do Polski powróciła w 1946 r. Pod koniec 1948 r. rozpoczęła pracę w Instytucie Biologii Doświadczalnej im. Marcelego Nenckiego, mieszczącym się wówczas w Łodzi. Była najbliższą współpracownicą prof. Włodzimierza Niemierki, zajmując się metabolizmem lipidów. Na podstawie rozprawy p.t. „O metabolizmie wosku u mola woskowego *Galleria mellonella*” uzyskała stopień doktora nauk przyrodniczych na Uniwersytecie Łódzkim w 1951 r. W 1954 r. uzyskała tytuł naukowy docenta. W 1954 r. wraz z Instytutem im. Nenckiego przeniosła się do Warszawy. W 1963 r. utworzyła w Zakładzie Biochemii Instytutu Pracownię Biochemii Lipidów, którą kierowała. Pracownia ta zajmowała się metabolizmem lipidów, głównie w aspekcie porównawczym, najpierw u owadów a później także u kręgowców. Paulina Włodawer prowadziła również współpracę naukową z Zakładami Biochemii Uniwersytetu w Lund w Szwecji i Uniwersytetu w Toronto w Kanadzie, gdzie przebywała dzięki uzyskanym stypendiom. W 1966 r. uzyskała tytuł profesora.

Paulina Włodawer była członkiem Polskiego Towarzystwa Biochemicznego od momentu jego powstania w 1958 r. Pracowała w Komisji Słownictwa Biochemicznego, która opracowała zasady polskiego nazewnictwa biochemicznego, wykorzystane przez nią podczas tłumaczenia na język polski podręcznika „Zarys Biochemii” P. Karlsona.

Wydarzenia polityczne w Polsce w 1968 r. skłoniły Paulinę Włodawer, a także jej rodzinę, do wyjazdu z Polski. Osiadła w Szwecji, gdzie wkrótce podjęła pracę w Instytucie Karolinska w Sztokholmie, w pracowni kierowanej przez Bengta I. Samuelssona, włączając się w prowadzone przez niego badania nad prostaglandynami. Za osiągnięcia w tym zakresie, w których uczestniczyła również Paulina Włodawer, Bengt I. Samuelsson otrzymał w 1982 r. Nagrodę Nobla z Fizjologii lub Medycyny.

Paulina Włodawer przeszła na emeryturę w 1980 r. Zmarła w Sztokholmie 26 grudnia 2006 r. z przyczyn naturalnych. Synem Pauliny i Artura Włodawerów jest Alexander Włodawer, amerykański biolog molekularny, członek zagraniczny Polskiej Akademii Nauk.

Wybrane publikacje

- 1) Niemierko S., Włodawer P., Wojtczak, A. (1954) *Przemiany związków fosforowych w rozwoju jedwabnika*, Acta Physiologica Polonica, 5 (4), s. 588-590,
- 2) Wojtczak L., Włodawer P., Zborowski J. (1963) *Adenosine triphosphate-induced contraction of rat-liver mitochondria and synthesis of mitochondrial phospholipids*, Biochimica et Biophysica Acta, 70C, s. 290-305,
- 3) Włodawer P., Wiśniewska A. (1965) *Lipids in the haemolymph of waxmoth larvae during starvation*, Journal of Insect Physiology, 11 (1), s. 11-20,
- 4) Włodawer P., Łągwińska, E., Barańska, J. (1966) *Esterification of fatty acids in the wax moth haemolymph and its possible role in lipid transport*, Journal of Insect Physiology, 12 (5), s. 547-560,
- 5) Włodawer P., Parsons D.F., Williams G.R., Wojtczak L. (1966) *Morphological changes in isolated rat-liver mitochondria during swelling and contraction*, Biochimica et Biophysica Acta, 128 (1), s. 34-47,
- 6) Barańska J., Włodawer P. (1969) *Influence of temperature on the composition of fatty acids and on lipogenesis in frog tissues*, Comparative Biochemistry and Physiology, 28 (2), s. 553-570,
- 7) Włodawer, P., Bogusławska, Z. (1969) *Biosynthesis of lipids in subcellular fractions of frog liver*, Comparative Biochemistry and Physiology, 29 (2), s. 525-538,
- 8) Włodawer P., Samuelsson B. (1973) *On the organization and mechanism of prostaglandin synthetase*, Journal of Biological Chemistry, 248 (16), s. 5673-5678,
- 9) Marnett L.J., Włodawer P., Samuelsson B. (1975) *Co-oxygenation of organic substrates by the prostaglandin synthetase of sheep vesicular gland*, Journal of Biological Chemistry, 250 (21), s. 8510-8517,
- 10) Włodawer P., Hammarström S. (1979) *Some properties of prostacyclin synthase from pig aorta*, FEBS Letters, 97 (1), s. 32-36,
- 11) Włodawer P., Hammarström S. (1980) *Conversions of prostaglandin endoperoxides by prostacyclin synthase from pig aorta*, Prostaglandins, 19 (6), s. 969-976.

Opracowanie: Prof. dr hab. Jolanta Barańska (2013)

Zdjęcie z archiwum rodzinnego przekazał syn Alexander Włodawer.